

Analiza regimului fiscal specific aplicat sectorului de petrol și gaze naturale din România



Context

Creșterea accelerată a prețurilor gazelor naturale și energiei electrice începând cu al doilea semestru al anului 2021, cu impact semnificativ asupra inflației, a condus la o serie de măsuri de intervenție și sprijin al consumatorilor în rândul statelor membre ale Uniunii Europene.

La nivelul României, măsurile de intervenția au debutat cu Ordonanța de Urgență (OUG) nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021 - 2022, legea de aprobare a acesteia, OUG nr. 27/2022, OUG nr. 106/2022 și nu în ultimul rând OUG nr. 119/2022. Pe de altă parte România are deja implementat de mulți ani un sistem de impozitare specifică pentru sectorul de petrol și gaze (ex. impozite suplimentare, redevențe petroliere), care face ca profiturile din acest sector să fie supuse unei cote efective de impozitare mai mare decât cota de impozit pe profit de 16%.

Prețurile energiei electrice au început să crească pe baza unui cumul de factori, cel mai important dintre aceștia fiind prețul ridicat al gazelor naturale care sunt utilizate în procesul de producție al energiei electrice.

Centralele electrice alimentate cu gaze naturale sunt necesare pentru a satisface cererea de energie electrică atunci când cererea este cea mai ridicată din timpul zilei sau atunci când volumele de energie electrică produsă din alte tehnologii, precum energia nucleară, energia hidroelectrică sau energia din sursele regenerabile nu sunt suficiente pentru a acoperi cererea.

Mai mult, agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, parte contractantă la Comunitatea Energetică Europeană, care a început în februarie 2022, a condus la o scădere semnificativă a aprovizionării cu gaze naturale la nivelul UE. De asemenea, războiul din Ucraina a creat incertitudine cu privire la aprovizionarea cu alte produse de bază, cum ar fi cărbunele superior și țițeiul, utilizate de instalațiile de producere a energiei electrice, conducând astfel la creșteri suplimentare substanțiale și implicit la volatilitatea prețului energiei electrice.

În acest context, Comisia Europeană a decis că este nevoie de un răspuns coordonat al statelor membre ale Uniunii Europene și a publicat propunerea de Regulamentul de intervenție de urgență în privința prețurilor energiei pe data de 14 septembrie 2022. Conform Comisiei, măsurile naționale necoordonate ar putea afecta funcționarea pieței interne a energiei, punând în pericol securitatea aprovizionării și conducând la creșteri suplimentare ale prețurilor în statele membre cele mai afectate de criză.

După o serie de dezbateri și unele modificări, pe data de 6 octombrie 2022 Regulamentul a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului.



Regulamentul (UE) 2022/1854 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie

Regulamentul include următoarele măsuri (EPG, 2022)¹:

1. Reducerea cererii de energie electrică în statele membre (SM) ale UE;
2. Plafonarea veniturilor din piață pentru producerea de energie electrică din tehnologii inframarginale;
3. Contribuția temporară de solidaritate din partea companiilor de țitei, gaze naturale, cărbune și rafinare.

Reducerea cererii de energie electrică

Pentru intervalul 1 decembrie 2022 - 31 martie 2023, Regulamentul prevede:

- Reducerea opțională a consumului lunar brut total de energie electrică cu 10% în comparație cu media consumului brut de energie electrică în lunile corespunzătoare din perioada de referință.
- Reducerea obligatorie a consumului total de energie electrică în timpul orelor de vârf identificate de Statele Membre (SM) cu cel puțin 5% în medie pe oră. Ținta de reducere va fi calculată ca diferența dintre consumul total de electricitate la orele de vârf identificate și consumul total preconizat de operatorul sistemului de transmisie în lipsa măsurilor de reducere introduse.

În varianta publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii a fost introdusă prevederea conform căreia, SM UE pot alege să vizeze un procent de ore de vârf diferit de orele de vârf care corespund în total unui procent de minim 10% din numărul total de ore din perioada 01 decembrie 2022 - 31 martie 2023, cu condiția să acopere cel puțin 3% din orele de vârf și energie economisită în condițiile prezentate mai sus.

Plafonarea veniturilor din piață pentru producerea de energie electrică din tehnologii inframarginale

- Veniturile de pe piață ale producătorilor obținute din producerea de energie electrică se plafonează la maximum 180 euro/MWh.
- Obligația se aplică producătorilor de energie electrică din următoarele surse: energie eoliană; energie solară (termică și fotovoltaică); energie geotermală; energie hidroelectrică fără rezervor; combustibili din biomasă (solizi sau gazoși), cu excepția biometanului; deșeuri; energie nucleară, lignit, produse din țiței și turbă.
- SM pot menține sau introduce măsuri care limitează și mai mult veniturile de pe piață ale producătorilor, cu condiția ca aceste măsuri să fie proporționale și nediscriminatorii, să nu pună în pericol semnalele de investiții, să asigure acoperirea costurilor de investiții, să nu denatureze funcționarea piețelor angro de energie electrică și să fie compatibile cu dreptul Uniunii Europene.
- Plafonul vizează toate veniturile de pe piață ale producătorilor indiferent de intervalul de timp al pieței în care are loc tranzacția și indiferent dacă energia electrică este tranzacționată bilateral sau pe o piață centralizată, pentru a nu încuraja migrarea tranzacțiilor către anumite segmente ale pieței angro.

Contribuția temporară de solidaritate din partea companiilor de țiței, gaze naturale, cărbune și rafinare

- Contribuția de solidaritate se aplică pentru companiile cu activități în sectorul extracției de țiței, gaze naturale, cărbune și rafinare, care generează cel puțin 75% din cifra de afaceri, cu excepția cazului în care SM au adoptat deja măsuri naționale echivalente.
- Contribuția temporară de solidaritate se calculează pe baza profiturilor impozabile care depășesc o creștere de 20% în anul 2022 și/ sau 2023 față de profiturile medii impozabile din cele patru exerciții financiare care încep de la 1 ianuarie 2018.
- Cota aplicabilă pentru calcularea contribuției temporare de solidaritate este de cel puțin 33% din baza impozabilă calculată prin raportare la profiturile impozabile excedentare determinate conform prevederilor din Regulament. Aceasta se aplică numai profiturilor excedentare generate în exercițiul financiar care a început la 1 ianuarie 2022 și/ sau 1 ianuarie 2023 și pentru întreaga durată a acestuia.
- În cazul în care rezultatul mediu anual al perioadei care acoperă cele patru exerciții financiare este negativ, profitul impozabil mediu este zero în scopul calculării contribuției temporare de solidaritate.
- Această contribuție se aplică în plus față de impozitele și taxele general aplicabile din legislația națională.

Regimul fiscal din România

Atât în România, cât și în alte state din Europa întâlnim redevențe, impozite, taxe sau contribuții suplimentare aplicate industriei petrolului și gazelor naturale coroborate cu regulile generale de impozitare specifice fiecărui stat. Prin urmare, mediul fiscal aplicabil societăților din România care operează în industria petrolului și gazelor naturale se constituie din:

- sistemul general de impozitare, precum impozitul pe profit, impozit pe venit, TVA, accize, vamă, impozite și taxe locale
- și
- sistemul de impozitare specific sectorului (adică petrol și gaze naturale), precum:
 - redevențele petroliere datorate pentru producția de țiței și gaze naturale;
 - impozitele pe veniturile suplimentare din vânzarea gazelor naturale onshore, offshore și onshore de adâncime;
 - impozitul suplimentar aplicabil producției de țiței;
 - contribuțiile datorate pentru producția de energie electrică în centralele deținute de titularii de acorduri petroliere;
 - contribuțiile datorate de titularii de acorduri petroliere pentru activitatea de trading gaze naturale și energie electrică;
 - reducerea de 0,25 lei/litru suportată de companiile din sector pentru vânzările de benzină și motorină;
 - alte contribuții specifice aferente sectorului.

Regimul fiscal specific sectorului de petrol și gaze naturale din România

În continuare este prezentat în linii mari sistemul de impozitare specific sectorului de petrol și gaze naturale, alcătuit în prezent din următoarele reglementări legislative în vigoare:

1. Redevența petrolieră (Legea nr. 238/2004)

- Legea prevede ca titularii acordurilor petroliere să plătească către bugetul de stat o redevență petrolieră;
- Cotele de redevențe aplicabile în prezent sunt cuprinse între 3,5% și 13% pentru gazele naturale și între 3,5% și 13,5% pentru țiței în funcție de cantitatea de producție brută extrasă pe trimestru;
- Redevențele petroliere se calculează pe baza prețurilor de referință stabilite de autoritățile competente și au o scadență la data de 25 a primei luni a trimestrului următor;
- Prețul de referință al gazelor naturale utilizat pentru calculul redevențelor este determinat pe baza prețului Day Ahead al hub-ului CEGH din Austria, în conformitate cu Ordinul ANRM nr. 32/2018, care a înregistrat valori semnificativ mai mari decât prețurile medii realizate de producătorii de gaze naturale din România.

2. Impozitul asupra veniturilor suplimentare din vânzarea de gaze naturale din producția onshore (Ordonanța Guvernului nr. 7/2013)

- Impozitul se calculează prin aplicarea unei cote de 60% pentru veniturile cuprinse între 45,71 lei/MWh, ajustat cu rata IPC și 85 lei/MWh, respectiv 80% pentru veniturile care depășesc 85 lei/MWh.
- Din baza de calcul a impozitului se scad redevențele datorate pentru veniturile suplimentare precum și investițiile în sectorul upstream de maximum 30% din veniturile suplimentare, la care se aplică cotele de impozitare de 60%, respectiv 80%.
- Impozitul asupra veniturilor suplimentare reprezintă cheltuială deductibilă la stabilirea profitului impozabil.

3. Impozitul asupra veniturilor suplimentare din vânzarea de gaze naturale din producția offshore și/sau onshore de adâncime (Legea nr. 256/2018 republicată cu modificările Legii nr. 157/2022 – “Legea Offshore”)

Așa numita Lege Offshore a fost modificată în luna mai 2022 cu scopul de a asigura predictibilitate, stabilitate și de a debloca investițiile din Marea Neagră².

- Cadrul legislativ prevede obligativitatea entităților deținătoare de acorduri petroliere offshore, onshore de adâncime și referitoare la aceste perimetre, inclusiv filialele acestora la calcularea, declararea și plata impozitului asupra veniturilor suplimentare;

- Venitul suplimentar se determină ca diferența dintre (1) prețul mediu ponderat al gazelor naturale vândute din producția internă proprie offshore și/sau onshore de adâncime din care se deduc costurile de transport, distribuție, înmagazinare și alte costuri logistice suportate de titularul acordului petrolier și (2) prețul de bază minim al intervalului de calcul corespunzător grilei de prețuri pornind de la 85 lei/MWh, înmulțită cu volumul de gaze vândute din producția internă proprie offshore și/sau onshore de adâncime. Cotele procentuale aplicate asupra veniturilor suplimentare pentru determinarea impozitului sunt cuprinse între 15% și 70% în funcție de prețul practicat. Începând cu 1 ianuarie 2019, pragurile de preț folosite pentru calculul impozitului sunt ajustate în fiecare an, utilizând indicele anual al prețurilor de consum;
- Impozitul asupra veniturilor suplimentare va reprezenta cheltuială deductibilă la stabilirea rezultatului fiscal pentru impozitul pe profit. De asemenea, plătitorul de impozit își poate deduce investiția din segmentul upstream în limita a 40% din totalul impozitului pe veniturile suplimentare;
- Regimul redevențelor și regimul fiscal aplicabil activităților de explorare, dezvoltare, exploatare și abandonare nu se vor modifica pe durata aplicării acordurilor petroliere, dacă au fost introduse în acordurile petroliere.

² Menționăm că impozitul asupra veniturilor suplimentare din vânzarea de gaze naturale din producția offshore se aplică companiilor vizate începând din Noiembrie 2018, astfel modificările Legii nr. 157/2022 se referă la baza de impozitare, limita deductibilității investițiilor la calculul impozitului pe profit și aplicarea acestor impozite și în sfera producției onshore de adâncime.



4. Impozitul aplicabil producției de țiței

(Ordonanța Guvernului nr. 6/2013)

- Acest impozit se calculează prin aplicarea unei cote de 0,5% din veniturile din valorificarea producției de țiței, inclusiv în situația în care titularii de acorduri petroliere procesează țițeiul în propria rafinărie.

5. Plafonarea prețurilor gazelor naturale pentru vânzările de gaze naturale realizate de titularii de acorduri petroliere și contribuția la Fondul de Tranziție Energetică

(OUG nr. 27/2022 modificată prin OUG nr. 119/2022)

- Producătorii de gaze naturale sunt obligați să pună la dispoziție, pentru furnizorii clienților casnici și cei ai producătorilor de energie termică, cantitățile de gaze naturale din producția proprie, calculate conform Anexei 5 din OUG nr. 27/2022, la un preț de 150 lei/MWh. Pentru producția de energie electrică în centralele proprii pe gaze naturale, este stabilit un preț de transfer intern (i.e. în cadrul aceleiași entități juridice) de maxim 100 lei/MWh;
- Contribuția la Fondul de Tranziție Energetică pentru producția de energie electrică, aplicabilă inclusiv titularilor de acorduri petroliere care dețin centrale de producție energie electrică prin arderea gazelor naturale, care are o cotă de 100% la veniturile din vânzarea energiei electrice care depășesc 450 lei/MWh și costul certificatele de CO₂. În perioada 01.04.2022 - 31.08.2022 a fost aplicabilă o contribuție similară în cotă de 80% pentru producția de energie electrică din centralele pe bază de gaze naturale;
- Contribuția la Fondul de Tranziție Energetică pentru activitatea de trading de energie electrică și gaze naturale, calculată ca diferență dintre prețul mediu lunar de vânzare și prețul mediu lunar de achiziție, impune o cotă de doar 2% pentru acoperirea restului de cheltuieli ale operatorilor și eventual realizarea și a unei marje de profit (Anexa 6.1 din OUG 27/2022 modificată prin OUG 119/2022 începând cu 01.09.2022).

6. Contribuția pentru reducerea prețurilor la benzină și motorină

(OUG nr. 106/2022)

- Companiile din sector suportă 0,25 lei/litru din reducerea totală de 0,5 lei/litru acordată pentru vânzările de benzină și motorină către clienții finali începând cu 1 iulie 2022 conform OUG nr. 106/2022.

7. Contribuția datorată de titularii de licențe

(OUG nr. 114/2018 modificată de OUG nr. 1/2020)

- Începând cu luna ianuarie 2020, nivelul contribuțiilor titularilor de licențe în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale se stabilește anual prin ordin al președintelui ANRE (adică Ordinul nr. 143/2021 în vigoare pentru anul 2022);



Concluzii

- Contextul actual este unul fără precedent, atât la nivel global, regional, cât și local și necesită măsuri de intervenție, însă acestea trebuie echilibrate astfel încât să asigure securitatea energetică, să protejeze consumatorii vulnerabili, să nu descurajeze investițiile și în același timp să permită buna funcționare a pieței de energie.
- Regulamentul (UE) 2022/1854 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie vine cu o serie de măsuri care trebuie respectate în procesul de revizuire al politicilor naționale în vigoare.
- Totodată, trebuie avute în vedere o serie de particularități naționale și implicit blocajele actuale determinate de OUG 119/2022 (Concordia, 2022)³, precum:
- Calculul redevenței: pentru cantitățile transferate la preț reglementat pentru activitatea de producție a energiei electrice este necesar ca redevența să se calculeze la prețul reglementat și nu la prețul stabilit pe o piață alta decât cea locală, semnificativ mai mare decât prețul reglementat.
- Contribuția la Fondul de Tranziție Energetică pentru activitatea de trading de energie electrică și gaze naturale: trebuie clarificat ce costuri sunt acoperite în categoria costurilor de achiziție (ex. costuri angajate în vederea aducerii mărfii pe piață), în caz contrar prevederile actuale constituie o interdicție a importurilor dat fiind faptul că marja nu poate depăși pragul de 2%.
- Astfel, implementarea măsurilor Regulamentului UE ar trebui realizată concomitent cu revizuirea legislației naționale în sensul asigurării bunei funcționări a pieței de energie. Mai mult, aplicarea contribuției de solidaritate din cadrul Regulamentului UE ar trebui analizată în contextul regimului fiscal național și implicit în virtutea impactului acesteia asupra investițiilor în sector. Decizia României pentru introducerea contribuției de solidaritate, inclusiv cu privire la care exercițiu financiar sau exerciții financiare se va aplica, trebuie comunicată Comisiei Europene până la 31 decembrie 2022 conform Regulamentului.
- Având în vedere că România a implementat deja o serie de măsuri naționale prezentate în cadrul analizei noastre, autoritățile române ar trebui să le ia în considerare și să analizeze în ce măsură acestea sunt echivalente cu contribuția de solidaritate propusă de Regulament.

Notificare esențială

PricewaterhouseCoopers Tax Services S.R.L. a fost contractată de către Federația Patronală Petrol și Gaze (denumită în continuare FPPG), pentru a pregăti o analiza regimului fiscal specific aplicat sectorului de petrol și gaze naturale din România (denumită în continuare "Analiza") în conformitate cu termenii Contractului de servicii încheiat între FPPG și PwC. Prin urmare, Analiza nu poate fi folosit pentru alt scop decât cel stabilit prin Contract.

Analiza a fost elaborată și furnizată de către PwC pe baza faptului că aceasta este destinată exclusiv și numai pentru beneficiul și informarea FPPG în scopul descris în Contractul dintre PwC și FPPG. Astfel, PwC nu acceptă și nu își asumă responsabilitatea față de nicio altă parte, alta decât FPPG în legătură cu această Analiză, pentru nicio analiză, rezultat, concluzie, recomandare sau opinie pe care PwC le-a prezentat.

Nicio persoană fizică sau juridică nu trebuie să acționeze pe baza informațiilor prezentate în această Analiză, fără asistență profesională competentă și în urma unei analize atente a situației specifice. Cititorul acestei Analize trebuie să parcurgă acest document precum o analiză orientativă și să nu îl interpreteze ca bază unică ori independentă pentru decizii de investiții sau în decizii de management.

Informațiile furnizate în această Analiză sunt de natură generală și nu sunt menite să prezinte condițiile specifice unei anumite persoane fizice sau juridice. Deși PwC a depus toate eforturile pentru a furniza informații corecte și în timp util, nu există garanția că aceste informații sunt corecte la data la care sunt disponibile sau că vor continua să fie corecte în viitor. Informațiile din această Analiză sunt selective și pot suferi actualizări, revizuirii și modificări. Analiza nu conține toate informațiile pe care alte părți interesate le-ar putea considera adecvate scopului documentului curent.

Analiza a fost realizată atât pe baza informațiilor oficiale relevante puse la dispoziția publicului de către instituții publice naționale și internaționale, asociații, organizații și autorități guvernamentale relevante, cât și pe baza documentelor sau comunicărilor publice oficiale ale companiilor sau instituțiilor care activează în sectorul gazelor naturale din România și pe baza cadrului legislativ și de reglementare aplicabil.

În elaborarea Analizei, a fost considerat faptul că toate informațiile obținute din surse publice sunt corecte, fără ca acestea să fie supuse unui audit sau unei validări independente de către PwC. PwC nu oferă nicio garanție, în mod expres sau implicit, cu privire la exactitatea, acuratețea, caracterul complet și rezonabilitatea informațiilor conținute în acest document. PwC nu își asumă și nu are nicio răspundere pentru, în baza sau cu privire la orice informație conținută în acest document sau eroare sau omisiune din acest document sau legată de utilizarea acestui document de către orice terță parte interesată în parcurgerea Analizei.

Persoana care citește această Analiză, care nu a fost autorizată în scris de către PwC să aibă acces la această Analiză, înțelege și este de acord că PricewaterhouseCoopers Tax Services S.R.L., partenerii, directorii, angajații și agenții săi nu au și nu acceptă nicio datorie sau răspundere față de aceasta, fie contractual fie rezultând în orice alt mod (inclusiv și fără limitare, atunci când ar fi asociată neglijenței ori încălcării unor responsabilități statutare), și niciunul dintre aceștia nu poate fi ținut răspunzător pentru nicio pierdere, daună sau cheltuială de orice natură, cauzată de utilizarea acestei Analize de către cititor, sau care este în alt mod consecința faptului că cititorul a primit acces la această Analiză.



© 2022 PwC. Toate drepturile sunt rezervate. Nu este permisă distribuirea mai departe fără acordul PwC. "PwC" și "PricewaterhouseCoopers" semnifică rețeaua de firme PwC, membre ale PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), sau, după cum rezultă din context, una sau mai multe firme individuale membre ale acesteia. Fiecare firmă PwC este o entitate separată, persoană juridică cu statut independent, și nu acționează ca un agent al PwCIL ori al unei alte firme PwC. PwCIL nu furnizează niciun serviciu către clienți. PwCIL nu este responsabilă și nu răspunde pentru acțiunile ori omisiunile niciuneia dintre firmele PwC membre ale rețelei sale și nici nu poate controla exercitarea de către acestea a prerogativelor lor profesionale sau angaja răspunderea acestora în orice fel. Nicio firmă PwC nu este responsabilă ori răspunzătoare pentru acțiunile ori omisiunile oricărei alte firme PwC și nu poate controla exercitarea prerogativelor profesionale ale altor firme PwC sau angaja, în orice fel, răspunderea unei alte firme PwC ori a PwCIL.